

Naturressursene

Zasoby naturalne Norwegii

SKARBY NATURY – skatter i naturen

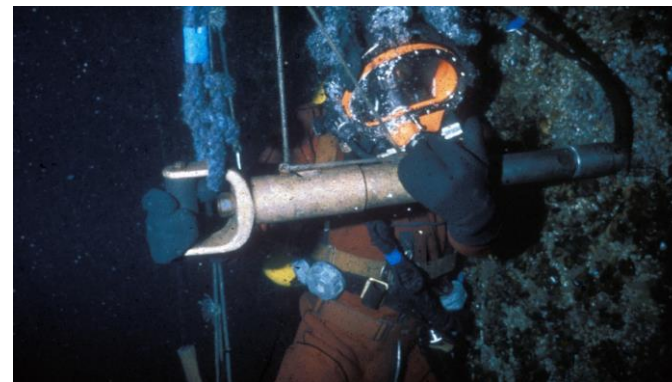
Przyroda w Norwegii jest nie tylko piękna, ale kryje w sobie wiele cennych **zasobów naturalnych**

(**naturressurser**). Niektóre z nich widać gołym okiem: lasy, góry czy ryby w morzu. Najważniejszym jednak zasobem norweskim jest **ropa naftowa (olje)**, której złoża znajdują się pod dnem morskim.

Aby wydobyć z ziemi jej zasoby, należy przede wszystkim wiedzieć, gdzie się znajdują. Potrzeba do tego wiedzy, technologii i nakładów finansowych. Niezbędne są także **narzędzia (redskaper)** i maszyny.

Wydobywanie zasobów może być niebezpieczne.

Wielu nurków, pracujących przy poszukiwaniu złóż ropy naftowej, straciło życie lub zdrowie.

Nurek pracujący pod wodą

NAJWAŻNIEJSZE ZASOBY

rodzaj zasobu	wydobywany za pomocą	wydobyty surowiec
las	maszyny do cięcia	drewno (tømmer)
góry	kopalnia	rudy metali (malm) i minerały
ryby w morzu	kuter rybacki	ryby i ich przetwory
wodospady, rzeki	elektrownia wodna (kraftverk)	prąd (strøm)
dno morskie	platforma wiertnicza	ropa naftowa i gaz

CZYM ZAJMUJĄ SIĘ LUDZIE

Ludzie pracują w różnych **zawodach** (**yrker**). Zawody te podzielić można na różne **branże** (**næringer**).

Branża: WYDOBYCIE (**primærnæringene**)

Ludzie z tej branży zajmują się pozyskiwaniem zasobów natury, czyli **surowców** (**råvarer**). Są to np. *rolnicy, drwale, myśliwi, rybacy, czy hodowcy zwierząt*.

Kuter rybacki.

Branża: PRZEMYSŁ (industrien)

Ludzie, pracujący w przemyśle produkują **towary** (**varer**). Często odbywa się to w fabrykach. Surowce przerabia się na produkty, które można kupować. **Drewno** (**tømmer**) przerabia się na meble, mleko na sery, a wełnę owczą na włóczkę wełnianą. Inne produkty to na przykład: motorówki, farby, książki czy lekarstwa.

Rafineria w Gdańsku. Tu ropa naftowa przerabiana jest między innymi na gotowe paliwo do samochodów.

Branża: USŁUGI (**tjenester**)

W tej branży ludzie świadczą sobie wzajemnie różne **usługi (tjenester)**. Są to na przykład pracownicy sklepów, banków, hoteli czy biur. Do sektora usługowego należą też budowlańcy, pracownicy służby zdrowia (lekarze, dentyści, pielęgniarki), pracownicy zatrudnieni w edukacji (nauczyciele, asystenci) czy transporcie (kierowcy, piloci, maszyniści, konduktorzy itd.)

Pracownicy sklepu KIWI.

PODZIAŁ SUROWCÓW NATURALNYCH

Surowce odnawialne (**fornybare ressurser**)

Niektórych surowców można używać wielokrotnie. Jest ich tyle, że nigdy się nie skończą. Przykłady surowców odnawialnych to **woda**, **wiatr** czy **światło słoneczne**.

Surowce nieodnawialne (**ufornybare ressurser**)

Większość surowców daje się użyć tylko raz. Ich złoża powoli się wyczerpują i trzeba będzie czekać miliony lat, aby powstały ponownie. Przykładem takich surowców są: **ropa naftowa (olje)**, **węgiel (kull)** czy **gaz (gass)**.

ZADANIE 1. Uzupełnij polskie słowa

	
<i>ressurser</i>	z n
<i>olje</i>	r n
<i>redskaper</i>	n
<i>råvarer</i>	s
<i>tømmer</i>	d
<i>jernmalm</i>	r ż
<i>kraftverk</i>	e
<i>yrker</i>	z
<i>næringer</i>	b
<i>primærnæringer</i>	wy
<i>industri</i>	p
<i>tjenester</i>	u
<i>fornybare ressurser</i>	z o
<i>ufornybare ressurser</i>	z n
<i>kull</i>	w
<i>gass</i>	g

ZADANIE 2. Odpowiedz na pytania.

1. Jakie dwa zasoby naturalne pozyskiwane są spod dna morskiego?

.....

2. Jakie zasoby naturalne można zobaczyć na pierwszy rzut oka?

.....

3. Na jakie trzy główne branże dzielą się zawody, wykonywane przez ludzi?

.....

.....

.....

4. Podaj 3 przykłady zasobów odnawialnych.

.....

.....

5. Podaj 3 przykłady zasobów nieodnawialnych.

.....

.....

ZADANIE 3. Znajdź w diagramie słowa związane z tematem naszej lekcji. Tylko litera X nie należy do żadnego słowa!

R	P	R	Z	E	M	Y	S	Ł	O
U	Z	A	S	O	B	Y	X	S	D
D	R	U	S	Ł	U	G	I	U	N
Y	A	B	R	A	N	Ż	A	R	A
M	F	W	Ę	G	I	E	L	O	W
E	I	W	G	A	Z	X	X	W	I
T	N	I	R	Y	B	Y	X	C	A
A	E	A	R	O	P	A	X	E	L
L	R	T	T	O	W	A	R	Y	N
I	I	R	S	Ł	O	Ń	C	E	E
Z	A	W	Ó	D	X	W	O	D	A

ZADANIE 4. Wpisz, co to jest, po polsku i norwesku

.....
... to branża zajmująca się pozyskiwaniem zasobów natury, np. rybacy, rolnicy

.....
... to najważniejszy zasób naturalny Norwegii.

.....
... to surowiec służący do produkcji np. mebli, pozyskiwany z drzew.

.....
... to zakład produkujący energię elektryczną.

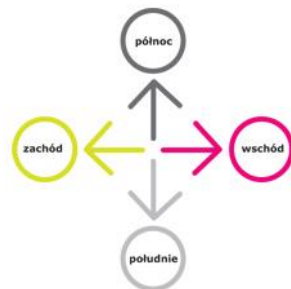

.....
... to poruszające się powietrze, dzięki któremu możemy zyskać energię elektryczną.

.....
.... to na przykład młotek lub wiertarka.

ZADANIE 5. Obejrzyj dokładnie mapę zasobów mineralnych Polski. Odpowiedz na pytania.

1. W jakich częściach Polski znajdują się złoża węgla kamiennego?
Jak się nazywają te tereny?

.....

.....

.....

2. Co wydobywa się w Zagłębiu Turoszowskim?
Gdzie jeszcze w Polsce wydobywa się ten surowiec?

.....

.....

.....

3. Jaki surowiec oznaczono kolorem zielonym?

.....

4. W którym rejonie Polski nie ma prawie żadnych zasobów mineralnych? Czy wiesz, jakie za to są tam zasoby naturalne?

.....

